

Rehabiliteringsstrategi

LANGELAND
KOMMUNE

Indhold

Baggrund	2
Uddybelse af data for området	3
Forudsætninger for at kunne gennemføre rehabilitering	4
Mål, anbefalinger og fokusområder	5
Sundhedspolitik	5
Hvidbog om Rehabilitering	5
Anbefalinger fra workshops	6
Indsatser	7
Alle indsatser skal bygge på borgerens, behov, håb og rehabiliterings-ressourcer, så borgeren kan leve et så selvstændigt og aktivt liv som muligt	8
Styrket fokus på faglig ledelse for at sikre faglig kvalitet for borgerne samt opbygning af kompetenceudvikling og fælles kultur	9
Styrket koordinering og sammenhæng på tværs af lovgivning, forvaltningsområder og fagområder	10
Styrket samarbejde med pårørende og netværk	11
Implementering	12

Definition for rehabilitering

Rehabilitering er målrettet personer, som oplever eller er i risiko for at opleve begrænsninger i deres fysiske, psykiske, kognitive og/eller sociale funktionsevne og dermed i hverdagslivet. Formålet med rehabilitering er at muliggøre et meningsfuldt liv med bedst mulig aktivitet og deltagelse, mestring og livskvalitet. Rehabilitering er en samarbejdsproces mellem en person, pårørende, professionelle og andre relevante parter. Rehabiliteringsindsatser er målrettede, sammenhængende og vidensbaserede med udgangspunkt i personens perspektiver og hele livssituation.

Hvidbog for rehabilitering 2022

Baggrund

Rehabiliteringsstrategien er et styringsdokument for Ældre- og Sundhedsområdet i Langeland kommune. Det er med til at konkretisere Sundhedspolitikken, anbefalinger fra Hvidbog om rehabilitering og mål fra Center for kliniske retningslinjer for rehabilitering.

Ligeledes tager Rehabiliteringsstrategien afsæt i Sundhedsstrukturen og den kommende Ældrelov.

I forbindelse med udarbejdningen af Rehabiliteringsstrategien har der været afviklet to workshops, hvor politikerne i Ældre og Sundhedsudvalget har drøftet rehabilitering med henholdsvis borgere og pårørende, samt medarbejdere og ledere i Langeland Kommune. Drøftelserne har ledt til lokale anbefalinger, der ligeledes anvendes i mål- og indsatsformuleringerne.

Rehabiliteringsstrategien er en ny strategi for området.

Hvorfor arbejde med rehabilitering på ældreområdet?

"Mange ældre klarer hverdagen selv og lever et meningsfuldt og selvstændigt liv. Men når der sker forandringer i tilværelsen, kan alle mennesker risikere at få nedsat deres funktionsevne. Forandringerne kan opstå pludseligt eller over længere tid, og de kan være af både helbreds- og social karakter. De kan fx skyldes sygdom, et fald eller tabet af en partner. Nogle gange vil den ændrede livssituation være midlertidig, og andre gange vil den være varig.

De begrænsninger, som ældre oplever i deres funktionsevne, kan være komplekse og kan skyldes både fysiske, psykiske, kognitive og sociale faktorer. Begrænsningerne kan have store konsekvenser for den enkelte ældre, og for nogle kan de betyde, at det kan være svært at leve det liv, de gerne vil. Måske kan de fx ikke længere indgå i de aktiviteter og fællesskaber, som giver mening og værdi for dem."

Håndbog om rehabilitering på ældreområdet – Viden, metoder og inspiration til praksis, Sundhedsstyrelsen 2023

Uddybelse af data for området

Potentialet for hverdagsrehabilitering

Som befolkningsgruppe er ældre særligt begrænsede i deres funktionsevne.

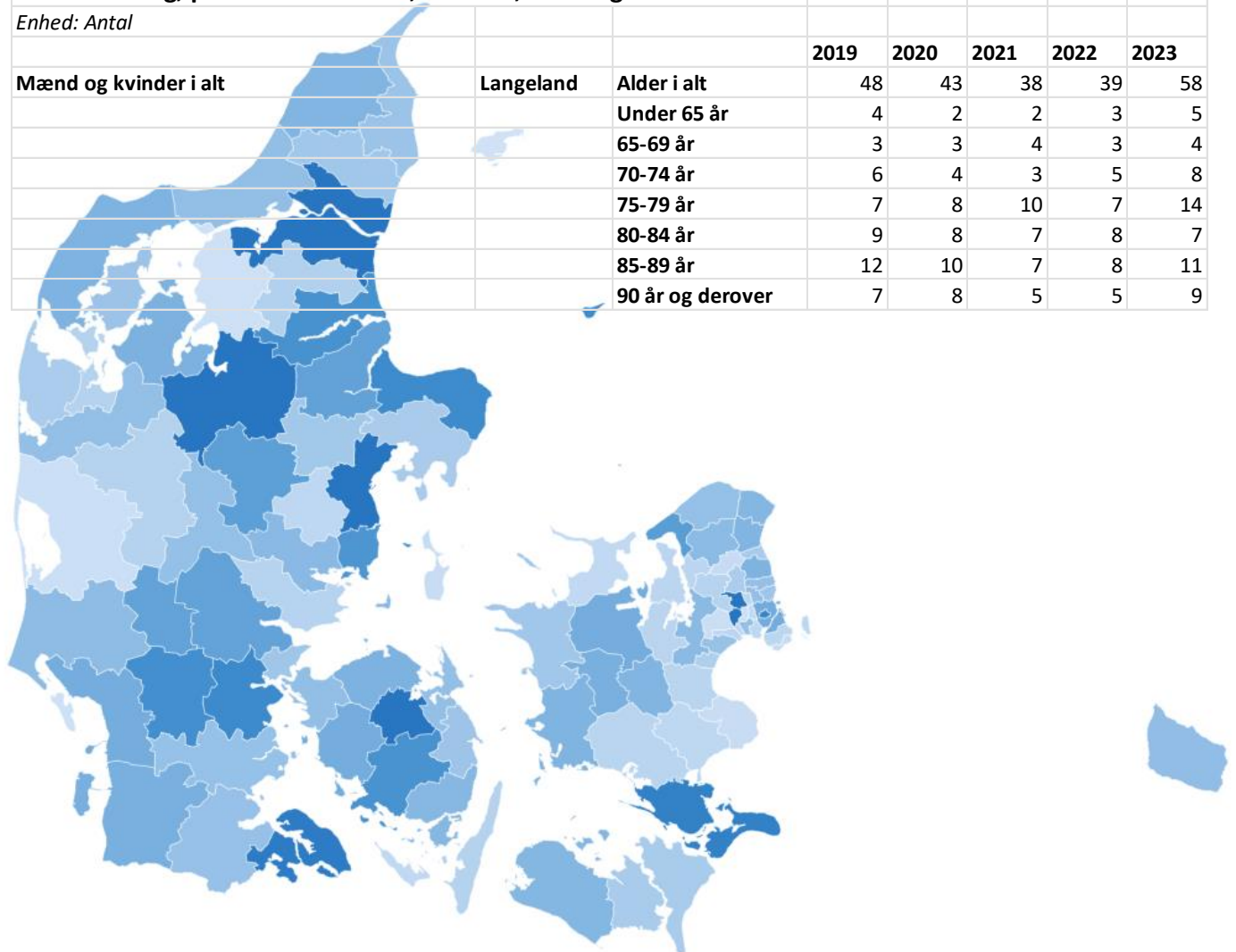
Eksempelvis peger Håndbog om rehabilitering på ældreområdet på undersøgelser, der viser at:

- Andelen, som svarer, at de "føler sig friske nok til at gøre, hvad de har lyst til", falder med stigende alder.
- Det fysiske funktionsniveau for mennesker over 65 falder med stigende alder.
- Kroniske sygdomme er mere udbredte i den ældre del af befolkningen.

Der er et stort potentiale forbundet med rehabilitering på ældreområdet, fordi rehabilitering netop handler om at muliggøre, at mennesker med nedsat funktionsevne kan leve meningsfulde hverdagsliv. Med sit fokus på funktionsevne adskiller rehabilitering sig fra behandling, hvor målet er at fjerne symptomer eller at forlænge livet.

Data fra Danmarks Statistik indikerer, at der ikke er sket en større forøgelse i antallet af registrerede rehabiliteringsforløb i Langeland Kommune i årene 2019 til 2023. I samme periode har der selvfølgelig også været en coronapandemi med isolation som konsekvens, og selvom der i 2023 efter coronaindsatsernes ophør er sket en forøgelse vurderes det, at der er et større potentiale for hverdagsrehabilitering.

Rehabilitering, personer efter køn, område, alder og tid							
Enhed: Antal							
			2019	2020	2021	2022	2023
Mænd og kvinder i alt	Langeland	Alder i alt	48	43	38	39	58
		Under 65 år	4	2	2	3	5
		65-69 år	3	3	4	3	4
		70-74 år	6	4	3	5	8
		75-79 år	7	8	10	7	14
		80-84 år	9	8	7	8	7
		85-89 år	12	10	7	8	11
		90 år og derover	7	8	5	5	9

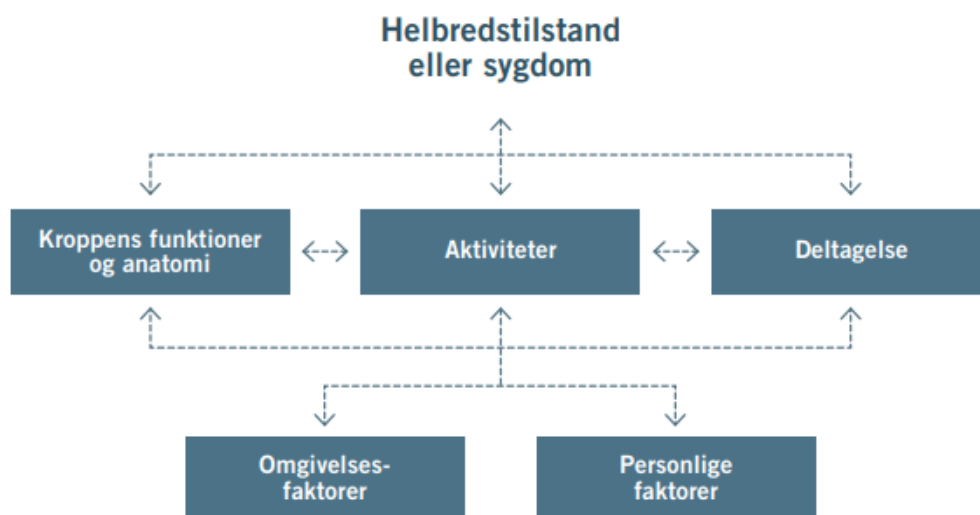
Forudsætninger for at kunne gennemføre rehabilitering

I Hvidbog for rehabilitering præsenteres nedenstående figur, der illustrerer klassifikation af funktionsevne, funktionsnedsættelse og helbredstilstand. Funktionsevne er i ICFs forståelse: "en overordnet benævnelse for kroppens funktioner, kroppens anatomi, aktiviteter og deltagelse.

Funktionsevne angiver forskellige aspekter i spillet med en person, med en given helbredstilstand, personens omgivelser- og personlige faktorer". Dvs. at funktionsevne er en persons evne til at udføre daglige aktiviteter og at deltage i samfundslivet."

ICF er delt i to dele, som på dansk hedder "funktionsevne "og" kontekstuelle faktorer" Funktionsevnen beskrives med baggrund i kroppens funktioner og anatomi samt aktivitet og deltagelse, mens de kontekstuelle faktorer består af omgivelserne og de personlige faktorer.

Modellen viser, at en persons funktionsevne er bestemt af et komplekst og dynamisk spil mellem kroppens funktioner og anatomi, aktiviteter og deltagelse, omgivelsesfaktorer og personlige faktorer.

Figur 1. International klassifikation af funktionsevne, funktionsevnenedsættelse og helbredstilstand (ICF)²³
Tilpasset med tilladelse. Copyright [2003] af Sundhedsstyrelsen.

I Langeland kommune er ICF-modellen grundlaget for rehabilitering og er en bred model for funktionsevne. Modellen viser en gensidig afhængighed og illustrerer at sker der forandringer er sted påvirker det de andre faktorer.

Et rehabiliteringsforløb er målrettet den enkelte, og der skal fastsættes en målbar indsats indenfor en defineret tidsramme. Herefter vurderes igen om målene er nået, og der kan sættes nye mål ind. Formålet med rehabilitering er at muliggøre et meningsfuldt liv med bedst mulig aktivitet og deltagelse, mestring og livskvalitet.

Mål, anbefalinger og fokusområder

Sundhedspolitik

Målene i Langeland Kommunes Sundhedspolitik dækker over hele spændet i folkesundhed fra sundhedsfremme, forebyggelse og tidlig opsporing til rehabilitering, behandling og pleje. Der er direkte mål for Rehabilitering, Behandling og Pleje.

REHABILITERING, BEHANDLING OG PLEJE

Overordnet mål:

- Løfte Sundhedsstyrelsens anbefalinger på behandlings- og plejeområdet samt opfyldelse af samarbejdsaftaler med Region Syddanmark
- Sikre at borgerne støttes i at opnå højst mulig mestring i hverdagen indenfor kommunens økonomiske rammer

Udviklingsmål:

- Understøtte samarbejdsflader med sygehus og almen praksis
- Styrke borgernes fysiske, psykiske og sociale funktionsevne
- Indtænke rehabiliteringspotentialer i alle indsatser med henblik på, at borgerne kan leve et så selvstændigt og aktivt liv som muligt
- Styrke samarbejdet med pårørende
- Styrke fokus på faglig ledelse for at sikre den faglige kvalitet for borgerne

Mål fra Sundhedspolitik, Langeland kommune

Hvidbog om Rehabilitering

Hvidbog om Rehabilitering giver fem anbefalinger i arbejdet med rehabilitering. Anbefalingerne retter sig mod det politisk-administrative niveau og praksisniveauet og skal danne udgangspunkt for videre drøftelser og udvikling af rehabilitering i Danmark. De fem anbefalinger skal operationaliseres, og der er behov for løbende opfølgning.

1. Den enkelte persons behov, håb, ressourcer og hele livssituation skal danne afsæt for al aktivitet i rehabilitering
2. Styrk fokus på personer med særlige behov, herunder blandt andet sårbare grupper, børn og pårørende
3. Styrk den faglige kvalitet gennem forskning, vidensbaseret, systematisk dataindsamling, monitorering og fælles nationale beskrivelser af rehabiliteringskompetencer
4. Styrk koordinering og sammenhæng på tværs af lovgivning, forvaltningsområder og fagområder
5. Hvidbogens indhold og anbefalinger operationaliseres og monitoreres

Anbefalinger fra Hvidbog om Rehabilitering 2022

Anbefalinger fra workshops

Langeland Kommune afviklede workshops med både borger, pårørende og ansatte forud for udarbejdelse af denne strategi. Disse workshops pegede på en række konkrete tiltag, som strategien bør indarbejdes i strategien.

Anbefalinger fra workshop med borgere og pårørende

- Forventningsafstemning inden rehabiliteringsforløb
- Fokus på borgerens egne mål – respekt for borgerens model af verden
- Fokus på civilsamfundets støtte: Hjælpe hinanden ved behov, frivillighed, være sammen med hinanden
- Samarbejde med frivillige foreninger om forsat rehabilitering – og måske samarbejde om brobygning for pårørende
- Systematik ift. mål og indsatser
- Rehabilitering skal ses i faser og ejes af alle faggrupper. Derfor er rehabilitering ikke kun genoptræning, men en mængde af indsatser.
- Fokus på tryghed i at være i rehabiliteringsforløb. Kommunen skal støtte udviklingen i forløbet?
- Dialog og samarbejde med pårørende.

Anbefalinger fra workshop med ansatte

- Alle skal have viden om rehabilitering
- Systematisk inddragelse af pårørende – møder for forventningsafstemning og opfølgning
- Arbejde efter borgerens mål og ønsker
- Alle skal arbejde rehabiliterende – ens tilgang på tværs af faglighed
- Brug eksisterende systemer til at understøtte rehabilitering
- Brug forståelige termer overfor borgerne – kald "funktionel træning" for "træning i dagligdags færdigheder"
- Kulturændring hos medarbejderne – brug den visiterede tid hos borgerne
- Kompetenceudvikling i rehabilitering på tværs af faggrupper
- Fokus på implementering af strategien
- Målrettet rehabiliterings indsats hos borgeren i stedet for en generel tilgang til rehabilitering
- Behov for at understøtte personlige kompetencer
- Fokus på det undersøgende frem for det løsningsorienterede.
- Behov for fokus på undervisning og sidemandsoplæring i forhold til implementering af rehabiliteringsstrategi

Indsatser

De ovenstående mål, anbefalinger og fokusområder munder ud i fire indsatsområder.

Alle indsatser skal bygge på borgerens, behov, håb og rehabiliterings-ressourcer, så borgeren kan leve et så selvstændigt og aktivt liv som muligt

Styrket fokus på faglig ledelse for at sikre faglig kvalitet for borgerne, samt opbygning af kompetenceudvikling og fælles kultur

Styrket koordinering og sammenhæng på tværs af lovgivning, forvaltningsområder og fagområder

Styrket samarbejdet med pårørende og netværk

Hvert indsatsområde er nedenfor præsenteret i skemaer, hvor der beskrives mål, nuværende indsatser og handleplaner.

Indsatsområde 1	Hvad vil vi opnå i perioden? / Mål	Nuværende indsats	Handleplan/indsatser
Alle indsatser skal bygge på borgerens, behov, håb og rehabiliteringsressourcer, så borgeren kan leve et så selvstændigt og aktivt liv som muligt	At alle fagpersoner tager udgangspunkt i borgerens perspektiv At indsatsen altid har sit udspring i borgerens egne mål og med så høj borgerinddragelse som muligt At sikre at borgerens aktive medvirken er forudsætningen for rehabiliteringen At den indsats der ydes og de aftaler der indgås, respekterer selvbestemmelsesretten At alle borgere skal inddrages til deres daglige aktiviteter i det omfang, det kan lade sig gøre, ved at tage højde for eventuelle skiftende funktionsniveauer	En hverdagsrehabiliterende terapeut koordinerer i samarbejde med visitationen den tværfaglige indsats, som hjemme- og sygepleje understøtter Borgeren medvirker til rammesætning af sine rehabiliteringsindsatser	Langeland Kommune forsætter de nuværende indsatser samt: Fokus på at alle medarbejdere arbejder rehabiliterende i alle indsatser for og med borgerne Fokus på at alle indsatser påbegyndes med en forventningsafstemning i et sprog, der er forståeligt for borgerne Fokus på, at vi understøtter borgeren i at afklare egne mål og borgerens forudsætning for aktiv medvirken vurderes Fokus på at vi arbejder ud fra en veltilrettelagt plan, hvor vi i lige så høj grad er undersøgende som løsningsorienterede

Indsatsområde 2	Hvad vil vi opnå i perioden / Mål	Nuværende indsats	Handleplan/indsatser
Styrket fokus på faglig ledelse for at sikre faglig kvalitet for borgerne samt opbygning af kompetenceudvikling og fælles kultur	Den faglige ledelse tager afsæt i flere spor: - Sæt kerneopgaven i centrum - Understøt personcentreret omsorg - Praktiser personcentret ledelse - Vær tæt på praksis og gå forrest - Skab refleksion - Tal et fagligt sprog - Skab læring - Understøt samarbejde og vidensdeling på tværs - Følg op på effekt og kvalitet Faglig ledelse drives både af ledere og medarbejdere i målrettede rehabiliteringsindsats for borgeren Medarbejdere forstår individuelle Rehabiliteringsplaner og kender lovgrundlaget for rehabiliteringsindsatsen Medarbejderens viden om rehabilitering medvirker til at forebygge begrænsninger i borgerens fysiske, psykiske og sociale funktionsevne, således at dette fremmer dennes selvstændige og aktive liv	Der er et jævnlige tværfagligt og tværprofessionelt sparringsmøder med fokus på borgere, der har et rehabiliteringsbehov Der er i hverdagen en løbende tværfaglig og tværprofessionel vurdering af den enkelte borgers indsatser og behov Projektet "Care is cool" bidrager til at klæde gruppeledere i hjemmeplejen på til "Faglig ledelse " gennem gruppe og individuel sparring/supervision Projektet "Faste teams" bidrager med kendskab til rehabilitering gennem undervisning af ufaglærte, social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter i - Rehabilitering som arbejdsform - Medvirken ved rehabilitering - Selvstændigt arbejde med rehabilitering "Care is cool" bidrager på Borgerkonferencer og ved Faglig sparring ved, at den faglige vurdering altid tager sit udgangspunkt i rehabiliteringens værdigrundlag	Langeland Kommune forsætter de nuværende indsatser samt: De tværfaglige og tværprofessionelle sparringsmøder forøges i antal Ledelsesmøder har løbende fokus på faglig ledelse i forhold til rehabiliteringstilgangen Fokus på at alle medarbejdere indgår i et tværfagligt samarbejde og medvirker ved tilrettelæggelse af rehabiliteringsindsatsen sammen med borgeren I projekt "Faste teams" afvikles der flere hold, hvor alle vagtlag er deltagende Samarbejde med Konsulenthuset Komponent om implementering af Ældrelov

Indsatsområde 3	Hvad vil vi opnå i perioden / Mål	Nuværende indsats	Handleplan/indsatser
Styrket koordinering og sammenhæng på tværs af lovgivning, forvaltningsområder og fagområder	At borgeren oplever sammenhæng gennem hele indsatsen og at indsatserne er indbyrdes afstemt indholds - og tidsmæssigt At skabe sammenhæng og koordination af tværfaglige forløb ved at opbygge og styrke samarbejdsstrukturer mellem fagcentre og på tværs af enheder internt i kommunen Styrke koordinationen i forhold til samarbejdspartnere udenfor kommunen som sygehuse og alment praktiserende læger	Ældre og Sundhed samarbejder på tværs af forvaltningsområder samt sektorer i rehabiliteringsindsatser, der involverer andre fagområder Der afvikles samarbejds møder og konferencer ud fra en fastlagt struktur herunder: Jævnlig sparringsmøder med både hjemme- og sygepleje, terapeuter, myndighed De tværfaglige drøftelser beror på en fastlagt struktur, hvor situationer hos borgere drøftes ud fra kommunikationsværktøjer og redskaber, for eksempel ISBAR, borgerkonference, domænemodellen mv. For at sikre det helhedsorienterede perspektiv og fælles sprog omkring borgernes behov	Langeland Kommune forsætter de nuværende indsatser samt: Fokus på at indsatsen er tværfaglig funderet, hvor hver faggruppe bidrager med deres specifikke faglighed Fokus på at samarbejdet understøtter, at de enkelte enheder tænker og handler helhedsorienteret og tværfagligt i forhold til borgerens behov Fokus på mulige sammenhænge i opgaveløsningen for borgere, der er i et demensforløb og samtidigt er i et rehabiliteringsforløb Fortsætte samarbejdet tværsektorielt i Koordineringsforum for sundhedschefer og ledelse fra udvalgte afdelinger på OUH samt samarbejdet i KLU

Indsatsområde 4	Hvad vil vi opnå i perioden / Mål	Nuværende indsats	Handleplan/indsatser
Styrket samarbejde med pårørende og netværk	At kommunen anerkender de personer borgeren definerer som sit netværk eller sin familie At se borgeren i et familieperspektiv og som en del af familie/netværket At familie/netværket selv definerer hvilke opgaver de vil påtage sig sammen med borgeren i en forventnings-afstemning og familiedialog At sikre en tydelig forventningsafstemning og familiedialog med borger og familie/netværket, hvori ansvarsfordeling mellem borger, eventuelle pårørende og fagprofessionelle italesættes og behov for at bringe især sårbare borgere og deres families/netværks ressourcer og forudsætninger positivt i spil	Inddragelse af pårørende og relevante netværk i rehabiliteringsforløb, hvor det giver mening Forventningsafstemning med borgeren, om ønske om inddragelse af pårørende og netværk Koordinering med pårørende og netværk om hvilke tiltag, som de kan understøtte Faste arbejdsgange og rollefordelinger for, hvordan der arbejdes med rehabilitering og hvordan der dokumenteres på borgere med ex. 83a-forløb Identificering og vurdering af sårbare borgere og deres pårørende ud fra den sundhedsfaglige udredning og relevante scoringsværktøjer	Langeland Kommune forsætter de nuværende indsatser samt: Fokus på familieperspektivet i samarbejdet med borgeren og ikke blot inddragelse Fokus på, at der er forventningsafstemning sammen med borger og familie/netværk, både før og under rehabiliteringsforløbet At personer med nedsat kognitiv kapacitet kan få pårørende til at hjælpe med, at rehabiliteringen er i overensstemmelse med borgers ønsker med udgangspunkt i en fælles forventningsafstemning Alle medarbejdere kan i samarbejde med borgeren og dennes familie/netværk arbejde selvstændigt ud fra rehabiliteringsprincipper, således at borgerens aktivitet og deltagelse i såvel eget liv som i samfundslivet fremmes Fokus på at oplyse både borgere og familie/netværk om mulighederne i de frivillige civilsamfundstilbud og tilbyde mulighed for brobygning til aktiviteter i civilsamfundet

Implementering

Rehabiliteringsstrategiens indsatser implementeres indenfor eksisterende økonomiske rammer. Samlet set skal indsatserne være med til at finde besparelser i 2025 og fremefter.

I Ældre og Sundhed skal lederne fra alle enheder sikre en praksisnær implementering af rehabiliteringsstrategien i et tæt samarbejde med medarbejderne på området.

Kendskabet til Rehabiliteringsstrategien skal udbredes i alle forvaltningsområder i Langeland Kommune samt indgå i det generelle samarbejde med civilsamfundet. Implementeringen følges løbende gennem status til politisk niveau og lederfora. Desuden følges implementeringen af rehabiliteringsstrategien i forbindelse med ændring af praksis og implementering af Ældreloven.